

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Економічний факультет

Кафедра менеджменту і маркетингу

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БК 59. ЦІНОУТВОРЕННЯ НА СВІТОВИХ РИНКАХ

Освітня програма Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності

Спеціальність 073 Менеджмент

Галузь знань 07 Управління і адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 27 серпня 2020 р.

м. Івано-Франківськ - 2020

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Ціноутворення на світових ринках
Викладач (-і)	Гринів Любов Володимирівна, к.е.н., доц. кафедри менеджменту і маркетингу
Контактний телефон викладача	+380506817089
Е-mail викладача	liubov.hryniv@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний, заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку консультацій, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://kmim.pnu.edu.ua/
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Навчальний матеріал ґрунтується на положеннях сучасної економічної теорії, наукових розробках закордонних учених, законах та нормативно-правових актах, що діють в українській та міжнародній економіці. Вивчення навчального матеріалу дисципліни сприятиме підвищенню рівня загальноєкономічної підготовки студентів і формуванню в них практичних навичок з ціноутворення на світових ринках в умовах ринкових відносин. Предмет дисципліни: вивчення та аналіз процесів ціноутворення на світових ринках. Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів: 1. Основні поняття ціноутворення на міжнародних ринках 2. Методи і стратегії формування цін на міжнародних ринках.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Метою вивчення дисципліни «Ціноутворення на світових ринках» є освоєння теоретичних і методичних основ ціноутворення на міжнародних ринках, а також набуття студентами компетенцій практичного встановлення цін на продукцію підприємства на світовому товарному ринку. Основні завдання вивчення дисципліни полягає у засвоєнні студентами системних знань та вмінь щодо політики формування цін на міжнародних ринках, а також показати взаємозв'язок ціноутворення з іншими елементами зовнішньоекономічної політики підприємства. В результаті вивчення дисципліни студенти повинні знати: суть та принципи ціноутворення на міжнародному ринку; зовнішні й внутрішні чинники, що впливають на формування ціни на міжнародному ринку; методологію ціноутворення на міжнародному ринку; специфіку зовнішньої торгівлі при формуванні цін експорту/імпорту; механізм біржового ціноутворення на світовому товарному ринку. В результаті вивчення дисципліни студенти повинні вміти: здійснювати аналіз собівартості продукції; формувати міжнародну цінову стратегію розвитку підприємства; користуватися методологією та критеріями формування ціни на міжнародному ринку; застосовувати методи та засоби прийняття управлінських рішень з ціноутворення в умовах невизначеності міжнародного ринку; враховувати заходи регулювання цін в практиці ціноутворення на міжнародних ринках.	
4. Компетентності	
ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук. ЗК 10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК 14. Здатність працювати у міжнародному контексті.	

СК 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.						
СК 16. Здатність планувати та організовувати зовнішньоекономічну діяльність підприємств з урахуванням особливостей національного і міжнародного регулювання.						
СК 17. Розуміти алгоритм здійснення зовнішньоторговельних операцій та стратегії виходу підприємств на зовнішні ринки.						
СК 18. Розуміти структуру, форму та порядок укладання зовнішньоекономічних договорів (контрактів) та їх супровід						
5. Результати навчання						
ПРН 3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.						
ПРН 6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.						
ПРН 17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.						
ПРН 18. Демонструвати навички формування ціни при здійсненні зовнішньоекономічних операцій з урахуванням базових умов поставок, валютних ризиків, форм розрахунків.						
ПРН 19. Визначати та обґрунтовувати стратегію виходу підприємства на зовнішні ринки з урахуванням зміни кон'юнктури зовнішнього середовища та появи нових тенденцій в торгівлі товарами і послугами						
ПРН 20. Бути здатним вести переговори з контрагентами, визначати та розподіляти витрати, ризики та відповідальність сторін, складати типові контракти та супроводжувати їх виконання						
6. Організація навчання						
Обсяг навчальної дисципліни 90 год						
Вид заняття		Загальна кількість годин				
Лекції		20				
Семінарські заняття		20				
самостійна робота		50				
Ознаки курсу						
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий			
8	073 Менеджмент	4	вибірковий			
Тематика курсу						
Тема		Форма заняття	Літерат ура	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Теоретичні засади ціноутворення на міжнародних ринках. Ціна як інструмент економіки. Теорії ціноутворення. Вплив попиту та пропозиції на формування ринкових цін. Вплив конкуренції і монополії на процес ціноутворення. Ціноутворення в умовах: досконалої конкуренції, монополістичної конкуренції, олігополії, досконалої монополії.		Лекція, семінарське заняття	1,13,15	Опрацювати лекційний матеріал. Пройти тестування до теми	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 2. Світові ціни та їх основні види Специфіка світових цін. Сутність світової ціни. Види цін у міжнародній торгівлі. Види публічних цін: довідкові ціни, біржові котирування, ціни		Лекція, семінарське заняття	1,3,7	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарськ	5 балів	До наступного заняття за розкладом

аукціонів, ціни пропозицій великих фірм, статистичні зовнішньоторговельні ціни.			ого заняття		
Тема 3. Специфіка ціноутворення на світовому ринку. Ціноутворюючі фактори світового ринку: загальноекономічні, економічні, специфічні, спеціальні, неекономічні. Принципи ціноутворення на світовому ринку. Політика вільної торгівлі, політика протекціонізму. Види митних зборів. Особливості цін у міжнародній торгівлі.	Лекція, семінарське заняття	5,6,7,8	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 4. Чинники ціноутворення на світовому ринку Алгоритм і класифікація чинників ціноутворення. Вплив вартості виробництва на ціну. Зв'язок системи ціноутворення з механізмом розподілу доходів. Вплив конкурентної боротьби на процеси ціноутворення. Види цінової конкуренції	Лекція, семінарське заняття	5,6,7,8, 13,15	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 5. Вплив Міжнародних правил Інкотермс 2020 (Incoterms 2020) на ціноутворення на міжнародних ринках. Значення Правил Інкотермс у договорі міжнародної купівлі-продажу. Еволюція правил Інкотермс. Правила Інкотермс 2020. Аббревіатури Особливості правил Інкотермс при здійсненні електронної торгівлі.	Лекція, семінарське заняття	2, 5,6,7,8	Опрацювати лекційний матеріал. Пройти тестування до теми. Розв'язати задачі.	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 6. Ціноутворення на біржових товарних ринках. Сутність товарної біржі та її економічна природа. Види біржових контрактів. Аналіз біржових цін. Суть біржової спекуляції та її види. Особливості хеджування цінкових ризиків ринку реальних товарів.	Лекція, семінарське заняття	1,9,10	Опрацювати лекційний матеріал. Пройти тестування до теми. Розв'язати задачі.	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 7. Методи міжнародного ціноутворення Класифікація методів міжнародного ціноутворення: витратні методи, ринкові методи, параметричні методи. Метод повних витрат та його модифікації. Методи визначення цін з орієнтацією на попит та методи визначення цін з урахуванням	Лекція, семінарське заняття	1,5,7,10	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття. Розв'язати	5 балів	До наступного заняття за розкладом

конкуренції. Вплив митних процедур на формування ціни.			задачі.		
Тема 8. Маркетингова стратегія ціноутворення на світових товарних ринках. Система класифікації цінових стратегій на світових товарних ринках. Цінове сегментування ринку. Цінові ризики та методи оцінки цінових ризиків. Механізм управління ціновими ризиками на світових товарних ринках. Мультикритеріальні методи формування ціни бренда.	Лекція, семінарське заняття	1,7,11	Опрацювати лекційний матеріал. Пройти тестування до теми. Розв'язати задачі.	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 9. Регулювання цін на світових товарних ринках. Проблеми регулювання світових цін. Економічна роль тарифів. Митні тарифи та види мита. Нетарифні методи регулювання. Фактори, що впливають на конкурентоздатність країни.	Лекція, семінарське заняття	4,5,7,8	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття. Розв'язати задачі.	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 10. Механізм формування зовнішньоторгових цін. Специфіка зовнішньоторговельних цін. Склад та структура зовнішньоторгової ціни. Фактори впливу на характер цінових стратегій. Етапи процесу міжнародного ціноутворення.	Лекція, семінарське заняття	1,6,7	Опрацювати лекційний матеріал. Пройти тестування до теми. Розв'язати задачі.	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 11. Особливості ціноутворення та регулювання цін на світових ринках окремих товарів. Основні риси ціноутворення паливно-енергетичному секторі. Світовий ринок золота. Особливості формування цін на продукцію обробної промисловості. Методи ціноутворення на сільськогосподарську продукцію. Принципи ціноутворення на об'єкти інтелектуальної власності	Лекція, семінарське заняття	1,8,9	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття.	5 балів	До наступного заняття за розкладом

7. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	100 бальна – (50 балів протягом семестру та 50 балів за екзамен) “відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв'язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв'язки; вільно володіє науковими термінами;
-----------------------------------	--

	“добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках; “задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки; “незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.																									
	<table><tr><th colspan="3">Поточне тестування та самостійна робота</th></tr><tr><th colspan="2">Модуль 1</th><th>Модуль 2</th></tr><tr><td>Змістовий модуль 1</td><td>Змістовий модуль 2</td><td>Змістовий модуль 3</td></tr><tr><td>поточний контроль</td><td>Самостійна робота</td><td>Індивідуальне науково-дослідне завдання</td></tr><tr><td>Теми 1-11</td><td>Теми 1-11</td><td>Теми 1-11</td></tr><tr><td>30</td><td>10</td><td>10</td></tr><tr><td colspan="3">50</td></tr></table>			Поточне тестування та самостійна робота			Модуль 1		Модуль 2	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	поточний контроль	Самостійна робота	Індивідуальне науково-дослідне завдання	Теми 1-11	Теми 1-11	Теми 1-11	30	10	10	50			Екзаменаційна робота (екзамен)	Сума балів з навчальної дисципліни
Поточне тестування та самостійна робота																										
Модуль 1		Модуль 2																								
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3																								
поточний контроль	Самостійна робота	Індивідуальне науково-дослідне завдання																								
Теми 1-11	Теми 1-11	Теми 1-11																								
30	10	10																								
50																										
				Теми 1-11																						
				50	100																					

Семінарські заняття	Загальна підсумкова оцінка за семінарські заняття складається за методикою нагромадження балів за результатами поточного контролю знань, тестів. Завданням поточного контролю є перевірка розуміння і засвоєння матеріалу тем, що виносяться на семінарські заняття, та вміння привселюдно представити засвоєний матеріал, розв’язати задачі. Протягом семестру студент має можливість отримати десять оцінки по 5 балів за кожну усну відповідь. Поточні оцінки 2, 3, 4, 5, які можуть отримати під час семінарських занять сумуються і розраховується середнє арифметичне (із заокругленням до десятих). Середній бал за поточний контроль переводиться у 30 бальну шкалу. Семінарське заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення завдань, перевірка рівня їх виконання та оцінювання. Семінарські заняття є ланцюжком, який зв’язує теоретичну підготовку та навчальну практику з дисципліни.				
Самостійна робота	Важливе значення для опанування теоретичним матеріалом має виконання самостійної роботи та індивідуальних завдань. Самостійна робота студентів є складовою навчального процесу, важливим чинником формування вміння навчатися, що сприяє активізації засвоєння знань; основним засобом опанування навчального матеріалу в позааудиторний час. Студент опрацьовує питання, що призначенні для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання (дві спроби – кращий результат). Максимальна кількість балів за тестування становить 10 балів.				
Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає обов’язкове виконання індивідуального науково-дослідного завдання (ІНДЗ). Студент бере за основу світовий ринок певного товару (на вибір) та досліджує фактори, механізм та тенденції ціноутворення на даному ринку. Робота оформляється на аркуші формату А4 і приносить на останнє семінарське заняття. Максимальна кількість балів за ІНДЗ становить 10 балів.				
Умови допуску до підсумкового	Студент повинен набрати не менше 25 балів у сумі за три змістові модулі: ЗМ 1. Поточний контроль (1-30 балів). ЗМ 2. Самостійна робота (1-10 балів). ЗМ 3. Індивідуальне науково-дослідне завдання (1-10 балів).				

контролю	Якщо студент набрав менше 25 балів. Дозволяється, як виняток, з дозволу декана економічного факультету за заявою, погодженою з кафедрою менеджменту і маркетингу, одноразове виконання студентом додаткових видів робіт з навчальної дисципліни (відпрацювання пропущених занять, перескладання змістових модулів, виконання індивідуальних завдань тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі.
----------	---

8. Політика курсу

Політика курсу є студентоорієнтованою, спрямована на формування відповідних компетенцій шляхом активної комунікації та сприятливого навчального середовища. Заохочується ознайомлення з найкращим досвідом практичної діяльності у сфері ціноутворення. А також можливості використання даного досвіду у реальних компаніях, з діяльністю яких знайомі студенти або є працівниками.

Підсумковою формою контролю є екзамен, який проводиться виключно у письмовій формі. Максимальна кількість 50 балів за екзаменаційну роботу. Структура білета включає 4 завдання, три теоретичні питання та тестові завдання. Правильна відповідь на кожне питання білету оцінюється максимум в 10 балів, тестові завдання – 20 балів. Також студенти мають можливість (за письмовою заявою групи) здавати екзамен у письмовій тестовій формі на платформі дистанційного навчання (<http://www.d-learn.pu.if.ua>).

Студентам, які мають з навчальної дисципліни оцінку від 1 до 49, були недопущені або не з'явилися на екзамен, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими правилами.

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагиату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагиату/>. Відповідно, будь які прояви академічної доброчесності недопустимі, зокрема списування під час контрольних заходів чи екзаменів.

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски семінарських занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка ставиться, а нб округляється. Консультації студентам проводяться у відповідності до затвердженого кафедрою графіка (<https://kmim.pnu.edu.ua/графік-консультацій>). Також є можливість здачі студентами пропущених тем через використання системи дистанційного навчання (<http://www.d-learn.pu.if.ua>).

9. Рекомендована література

Основні

1. Ціноутворення [Текст] : навч. посіб. / А. О. Аветисова, О.О. Бакунов, Н.С. Палій, А.А. Фендрікова; Мво освіти і науки, молоді та спорту України, Донецький нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, Каф.економіки і упр. інновац. діяльністю. - Донецьк: ДонНУЕТ, 2011. - 193с.

2. Мазур О. Є. Ринкове ціноутворення. Навчальний посібник – К.: «Центр учбової літератури», 2012. – 480 с.

3. Окландер М. А., Чукурна О. П. Маркетингова цінова політика. Навч. посіб. –К.: Центр учбової літератури, 2012. – 240 с.

4. Архієреєв С.І. Міжнародна економіка і міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / С. І. Архієреєв, Н. М. Волоснікова, С. О. Климова; за ред. С.І. Архієреєва; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». – Харків: Видво Іванченка І.С., 2019. – 233 с.

5. Бестужева С.В. Міжнародна економічна діяльність України [Текст]: навч. посіб. / С.В. Бестужева; Харків. нац. екон. ун-т ім. Семена Кузнеця. – Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 266 с.

6. Козак Ю.Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях підруч. / Ю.Г. Козак. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 228 с.

7. Савельєв Є.В. Міжнародна економіка [Текст]: підручник. / Є.В. Савельєв, І.Я. Зварич; Терноп. нац. екон. ун-т. – Вид. 4-те, перероб. та допов. – Тернопіль: ТНЕУ, 2018. – 423 с.

8. Міжнародна економічна діяльність України [Текст]: навч. посіб. / В.П. Галушко та ін. – Київ: НУБіП України, 2016. – 447 с.

9. Боса к А.О. Зовнішньоекономічні операції і контракти: [навч. посіб.] / А.О. Босак. –К.: Центр навчальної літератури, 2004. –608 с.

10. Ушакова Н.Г. Міжнародне ціноутворення: [навч. посіб.] / Н.Г. Ушакова, Н.Л. Савицька.

–К.: Професіонал, 2004. – 218 с.

Додаткові

11. Глобальна торгова система: розвиток інститутів, правил, інструментів СОТ: Монографія / Кер. авт. кол. і наук. ред. Т. М. Циганкова. – К.: КНЕУ, 2003.

12. Ястремська Н. Менеджмент ціноутворення в комунікаційній політиці торговельної марки // Проблеми і перспективи економіки та управління No 4 (8), -2016

13. Задоя А.О., Венгер С.А. Трансфертне ціноутворення у міжнародному бізнесі //Академічний огляд. 2011. No 2 (35) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/ao/2011_2/23.pdf

14. Іванова Н. Ю., Волкотруб А. В. Ціноутворення на ринку освітніх послуг // [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/naukma/econ/2011_120/20_ivanova.pdf

15. ВТО: механизм взаимодействия национальных экономик. Угрозы и возможности в условиях выхода на международных на международный рынок / Под ред. С.Ф. Сутырина. – М.: Эксмо, 2008. – 400 с.

16. Глобальна торгова система: Розвиток інститутів, правил, інструментів СОТ: [монографія] / За ред. Т.М. Циганкова. – К.: КНЕУ, 2003. – 660 с.

17. Козак Ю.Г. Основи міжнародної торгівлі: навчальний посібник / Козак Ю.Г., Логвінова Н.С., Ржепішевський К.І. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. - 656 с.

18. Міжнародна торгівля [підручник] / за ред. Ю. Г. Козака. - 5-е вид., випр. і доп. - К.: Центр учбової літератури, 2015. - 272с.

Електронні ресурси

19. Господарський кодекс України.// www.rada.gov.ua

20. Податковий кодекс України // www.rada.gov.ua

21. Митний кодекс України // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-174>.

22. Про ціни та ціноутворення / Закон України Редакція від 24.06.2015 // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5007-175>.

23. Про зовнішньоекономічну діяльність // Закон України, Редакція від 03.01.2017 // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/959-126>.

24. Експортна стратегія України: Дорожня карта стратегічного розвитку торгівлі 2017 – 2021 // <http://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=e6ab10fa-0ad9-4fe4-b8be32f570693b64&title=EksportnaStrategiiaUkraini-DorozhniaKartaStrategichnogoRozvitkuTorgivli2017-2021>.

25. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо удосконалення податкового контролю за трансфертним ціноутворенням / Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, No10, ст.56// <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/72-199>.

Викладач _____ Гринів Л.В.